

"Apropò el carlisme al gran públic a través d'una novel·la d'aventures"

ENTREVISTA A

Josep Pitarch, escriptor i periodista

Tortosa Joan Josep Carot

Amb la publicació d'*Arriembanda. L'últim pirata de l'Ebre*, l'historiador i periodista Josep Pitarch López s'endinsa en un dels episodis convulsos del segle XIX a les Terres de l'Ebre. A través d'una narració que combina rigor històric i elements de ficció, l'autor recupera la figura del mariner Felip Calderó i ofereix al lector un relat ple de conspiracions, intrigues, traïcions i aventures en el context de la Primera Guerra Carlina (1833-1840).

Quin és el fil argumental de la novel·la?

El relat gira entorn de les peripècies de Felip Calderó, conegut com a *Arriembanda*, mariner i padastre del comandant carlí Ramon Cabrera. La seua vida fa un gir radical el 1836, quan la seua esposa —mare de Cabrera— és afusellada a Tortosa. A partir d'este moment, decidix sumar-se a la causa carlina i impulsa una iniciativa insòlita creant una companyia de marina. Amb una petita flota, controla el comerç fluvial i marítim de l'Ebre per a finançar la causa carlina.

D'on prové el nom d'Arriembanda?

És el malnom amb què se'l coneixia popularment. Té arrels marineres. *Arriar en banda* significa dir anar completament les amarras, amollar caps. Esta expressió, molt pròpia del món marítim, encaixa amb la seua identitat i trajectòria vital.

Per què ha convertit este personatge en el protagonista de la novel·la?

Perquè venia d'escriure llibres d'història més acadèmics i vaig arribar a la conclusió que arribaven a un públic molt concret. El meu objectiu sempre ha sigut difondre la història local, i la novel·la històrica em permet arribar a més gent, sobretot al públic jove. A més, el segle XIX i les guerres carlines són un període molt potent, i la figura del mariner Felip Calderó, vinculada a la Ràpita, em va

L'escriptor i periodista rapitenc, Josep Pitarch. /JOAN JOSEP CAROT

semblar molt interessant.

Quin pes tenen la realitat i la ficció?

Diria que és un cinquanta per cent de realitat i un cinquanta per cent de ficció. Els fets històrics estan documentats i molts apareixen a la premsa de l'època, però la trama necessita també una part de fabulació. He creat personatges ficticis i m'he inspirat en els còmics d'aventures que llegíem de joves, com *El Capitán Trueno* o *El Guerrero del Antifaz*.

Quina imatge de la Primera Guerra Carlina vol transmetre?

Segurament és una imatge una mica romàntica. El moviment carlí es revoltava contra la legalitat establerta i a les nostres terres va arrelar molt, sobretot en el món rural. Intento transmetre este context, sense deixar de mostrar que va ser un conflicte bèl·lic important. La novel·la se centra en el període entre 1836 i 1840.

hi surten alguns dels seus lloctinents i altres figures reals, però amb un paper secundari. El pes principal recau en personatges ficticis.

Com està narrada la novel·la?

Està narrada en tercera persona i en català occidental. Hi ha molts diàlegs per a donar dinamisme, i poso en boca dels personatges reals coses que són inventades però que ajuden a construir la història.

Quant temps li ha ocupat escriure este llibre?

Uns quatre anys en total. Feia temps que volia escriure sobre este període, i la redacció en sí va durar un parell d'anys. Després la vaig tindre un temps al calaix fins que finalment s'ha publicat.

Hi ha hagut un treball important de documentació?

Sí, especialment pel que fa als fets històrics. M'interessava mantindre el màxim rigor i qualsevol data o esdeveniment que apareix està documentat. No he fet una investigació arxivística exhaustiva, però sí que he treballat amb materials que ja tenia i amb aportacions d'historiadors i especialistes en este període com Roc Salvadó, que m'han facilitat informació valuosa.

A quin tipus de lector s'adreça la novel·la?

Al gran públic. No volia fer una obra massa especialitzada ni carregada de dates, sinó una història que pogués interessar a tothom, amb aventures, conflictes i també elements emocionals.

Creu que encara hi ha molt per a explicar sobre les guerres carlines a l'Ebre?

Sí, sens dubte. Tot i que hi ha historiadors que han fet treballs molt importants i han estudiat els grans episodis del conflicte, encara queda molt per a aprofundir en els detalls, sobretot què va passar en pobles concrets o el paper de determinats personatges locals. Hi ha molta feina feta, però també molt camí per a recórrer. ■

EL PÚBLIC LECTOR

"No volia fer una obra especialitzada, sinó una història que interessés a tothom"

Quins són els escenaris principals?

Sobretot les Terres de l'Ebre. La major part de la trama passa a Tortosa, però també hi apareixen la partida de l'Enveja, la Cava, la Ràpita i el delta de l'Ebre. També recreo episodis històrics com el pas de l'Expedició Reial per Xerta, l'intent de conquesta de Gandesa o l'ocupació de Morella.

Quins altres personatges reals hi apareixen?

El més important és Ramon Cabrera, amb qui faig coincidir el padastre en alguns moments. També